

Wien

Wien ved Donaufloden - kendt som valsenes og operaballerens by - er virkelig et besøg værd, enten i nogle dage eller i forbindelse med en ferie andetsteds i Østrig. Wien er også et godt udgangspunkt til besøg i Budapest i Ungarn eller Bratislava i Slovakiet, hvor der daglig er turbåde til.

Wien byder på en utrolig masse seværdigheder som f.eks. Schönbrunn, barok-slottet Belvedere og St. Stefan-katedralen. Nyd en hyggelig aften i vinområdet Grinzing eller prøv det store pariserhjul i forlystelsesparken Prater. Gå ikke glip af den specielle stemning Wien's Caféhäuser eller en forestilling i den Spanske Rideskole.

Transport

Til og fra Wien Lufthavn

Tog: Fra Wien Lufthavn kan du nemt og hurtigt komme til Wien Centrum med toget. Turen med S-bahn tager ca. 25 minutter, og koster ca. 4 euro. Du kan også tage hurtigtoget (Cat). Turen koster ca. 9 euro og tager kun 15 minutter. Der er afgang ca. hver 30 min og begge kører til Wien Mitte – Landstrasse (U3/U4).

Bus: Du kan også tage bussen fra Wien Lufthavn enten til Westbahnhof eller Südbahnhof. Der er halvtimes drift og turen koster ca. 6 euro.

Taxa: En almindelig dagstur fra Wien Lufthavn til centrum koster fra ca. 27 euro.

Transport i Wien

Wien har en god infrastruktur, som gør det let at komme rundt enten med U-bane eller sporvogne, så det kan anbefales at lade bilen stå. U-banen er en hurtig måde at komme fra punkt A til punkt B, ellers er sporvognene faktisk en god måde at opleve byen på.

Sporvognssystemet gør det let at komme rundt i Wien på kryds og tværs. Der kører ikke sporvogne inde i den gamle bydel, så første gang vi møder sporvogne er sporvogn nr. 1, der kører hele turen ad boulevarderne om den gamle bydel – Innere Stadt. Undervejs passerer man i skramlende sporvognstempo en del interessante bygninger, pladser og parker bl.a. byparken med den forgyldte Strauss-

statue, de store museer, parlamentet, operaen, Burgtheateret, rådhuset og Café Landtmann, hvor bl.a. Sigmund Freud sad og drak kaffe.

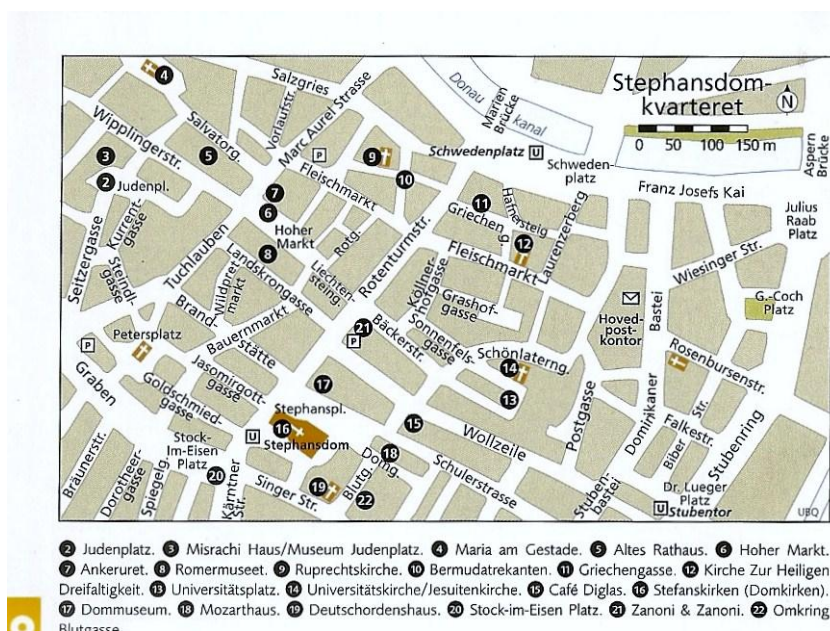
Opbygningen af forbindelsen mellem de enkelte sporvogne er næsten som en Dart-skive, hvor ringvejen omkring den gamle bydel er centrum. Herfra er der forbindelse ud og ind af byen på alle større indfaldsveje og på tværs af indfaldsvejene kører der sporvogne med passende mellemrum.

Billetter kan købes i billetautomat i sporvognen, men er den dyreste billetform. Enkeltbilletter, dagskort, 24 timers (5,70 euro), 48 timers (10 euro), 72 timers (13,60 euro) eller ugekort mandag til mandag (14 euro) kan bl.a. købes i tobaksforretninger markeret med "Tobak/Trafic". Ved enkeltbilletter kan der skiftes forbindelse, men rejsen kan ikke afbrydes. Et Wien-karte (18,50 Euro), som gælder i 72 timer kan bruges i alle offentlige transportmidler og giver samtidig rabat til de fleste museer og rabat på visse caféer og restauranter, Wien-karte kan også købes på de fleste hoteller, Caféer og restauranter. www.wienerlinien.at

Indre by

I Wien's gamle bydel er gaderne stadig lige så skæve, krumme og labyrintiske, som de var tilbage da romerne etablerede byen Windobona. Wien i dens nuværende form stammer fra 13. århundrede. Hele den gamle by er erklæret Verdenskulturarv af Unesco, men det er først når du forlader den travle leben på shoppestrøget og bevæger dig ud i gyderne at du forstår hvorfor, og rigtig fornemmer hjertet af Wien's gamle historie.

Den indre by giver dig en overvældende oplevelse med palæer, klostre, kirker og kejserlig pragt, brede boulevarder, pompøse caféer og små gyder, som hele tiden giver nye sanseindtryk.

Stephansdomkvarteret er den allerældste del af Wien, og domineres af den enorme Stefanskirke – Wiens domkirke, og kejserslottet Hofburg med sin pomp og hestehop. Hofburg er en hel labyrint for sig. Det er også her vi omkring Judenplatz finder lokaliteterne for Wiens jødiske historie, som stammer helt tilbage til middelalderen.

Judenplatz (2): Pladsen var centrum for den jødiske ghetto og i **Judenplatz 2** finder vi et hus fra den tid. Ruinerne af den gamle synagoge er i dag museum. **Judenplatz 8.** Mulighed for at købe kombibillet til museet og Synagogen i **Seitenstettengasse.(10)**

Bager Grimm: I **Kurrentgasse 10a** finder vi denne lille bagerbutik, som bager økologisk brød.

Altes Rathaus (5): Bygningen blev i 1316 overdraget til byen og fungerede som rådhus helt frem til 1885, hvor det sidste styremøde blev holdt og det nye rådhus stod klar. I den stemningsfulde gård finder vi Andromeabrønden fra 1741. **Wipplinger Strasse 8.**

Ankeruret (7): På **Hoher Markt** finder vi Wiens mest berømte ur fra 1917. Kl. 12 hver dag begynder forskellige figurer at vandre hen foran urskiven.

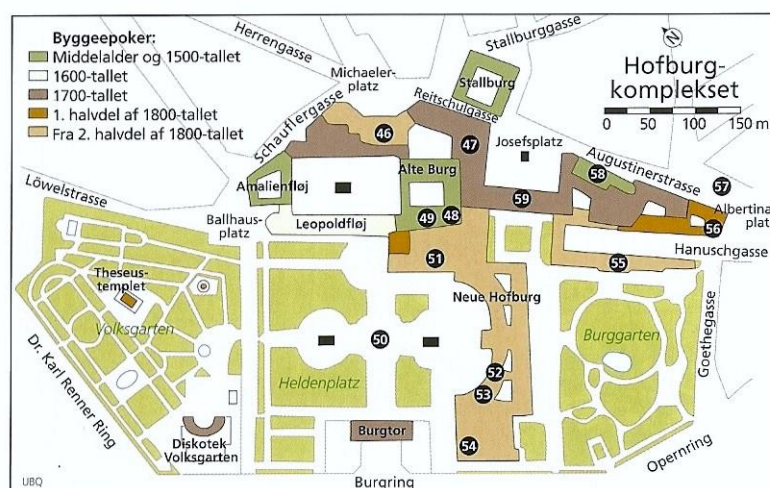
Ruprechtskirche (9): Det lille romanske kirke Skt. Ruprecht er Wiens ældste kirke, som formodes at stamme tilbage fra år 800.

Bermudatrekanten (10): Området mellem Hoher Markt og Rotenturmstrasse kaldes Bermudatrekanten (Bermudadreieck), fordi man her kan forsvinde i de små gader og mange knejper og aldrig dukke op igen.

Deutschordenshaus (19): Dette Korsridderorden blev grundlagt i Jerusalem tilbage i 1191 og ordenen kom til Wien i 1222, og har haft sin nuværende plads siden 1300 tallet. **Singerstrasse 7.**

Malteserkirche (27): Kirken stammer fra år 1217 og er grundlagt af Malteserordenen, der opstod i Jerusalem i 1086.

Blutgasse (22): Området mellem gaderne Domgasse, Grünaurergasse, Singer Gasse og Blutgasse er virkelig en labyrint af gader, gyder og baggårde. Indgangen finder vi i **Blutgasse nr. 3.**

- 46 Kejsersresidensen Hofburg. 47 Den Spanske Rideskole. 48 Skatkammeret. 49 Hofmusikkapelle. 50 Heldenplatz. 51 Til bal på slottet. 52 Papyrusmuseum. 53 Hofjagd und Rüstammer. 54 Etnologisk Museum. 55 Palmenhaus. 56 Albertina. 57 Albertinaplatz. 58 Augustinerkirche. 59 Prunksaal der Nationalbibliothek.

Hofburg: Kejserslottet Hofburg var i over 600 år vinterresidens for de østrigske herskere Habsburgerne. Den ældste del af det store kompleks stammer tilbage fra år 1275. De tidligere gemakker huser i

dag museer og ministerier fordelt på 240.000 m² og 2600 rum. Der er plads til at 5000 mennesker kan bo eller arbejde i de forskellige rum.

Ud mod Burggarten finder vi Palmenhaus i Jugendstil fra 1901 med Café og restaurant. I den ene ende af drivhuset finder vi sommerfuglehuset **Schmetterlinghaus**.

Schönbrunn

En af Wiens mest spændende seværdigheder er det gamle kejserslot Schönbrunn, som blev bygget ved den smukke kilde (Schönbrunn) i Wiens dyrehave. Byggeriet blev påbegyndt i 1695 som en konkurrent til Versailles, men kun dele af planerne blev udført og byggeriet først færdiggjort i 1749, og afspejler den østrigske adels overdådige livsstil i denne periode. Store dele af indretningen med møbler og porcelæn er fra det 18. århundrede.

Schönbrunn huser desuden verdens ældste zoologiske have – Tiergarten Schönbrunn. Parken blev grundlagt i 1752, men har faktisk været et mindre zoo tilbage fra 1540. **Schönbrunner Schloßstrasse 47 – sporvogn 10 og 58 eller U-bahn til Schönbrunn station.**

Shopping og Marked

Kärntner Strasse: Strækningen fra Wiener-operaen til domkirken, Stephansdom, er den elegante indkøbs-mil, og det er også her vi i varehuset Steffl finder Østrigs traditionsrige krystalvirksomhed Swarovsky, som præsenterer sin palet af produkter i sit flagskibs-butik. www.swarovsky.com

Her og på utallige sidegader finder man alt, som såvel i Wien som i resten af verden har navn og position. Også forlængelsen af Kärntner Strasse, Rotenturmstrasse, og "der Graben" hører til Wiens klassiske, elegante indkøbsgader.

Freyung passage: I den meget smukke ejendom Palais Ferstel finder vi denne indkøbsarkade og det er også i samme bygning Café Central har til huse. **Kahlenberger Strasse 15**

Gasometer: I området Simmering er fire 102 år gamle gasanlæg blevet ombygget til en helt ny bydel. Ved siden af boliger og en aktivitetshal åbnede i sommeren 2001 i gasanlæggenes kælderetage et stort indkøbsområde med 70 butikker, barer og cafeer. Områdets U-Bahn-station, Gasometer, kan nås på otte minutter med linie U3 fra Stephansplatz. **Guglgasse 11.**

Mariahilfer Strasse: er wienernes traditionelle indkøbsgade. Over alt mellem Ringstrasse og Westbahnhof ligger den ene butik ved siden af den anden. Midt i det hele ligger indkøbscenteret Gerngross og Euro-Centeret.

Tæt ved Karlsplatz – ”Wienzeite og Secession” by Otto Wagner findes der et stort marked "**Naschmarkt**" med masser af frisk fisk, frugt, og mange andre specialiteter. Der er også mulighed for lidt at spise og drikke bl.a. findes der en afdeling af Nordsee fisk. Om lørdagen er der loppemarked i den ene ende af området.

U-bahn til Karlsplatz, hvor man kommer op ved et forretningskvarter, eller sporvogn 1 el. 2 til Kärntner strasse.

Lokalt marked heraf en del etnisk findes i **Brunnengasse**.

Hver fredag er der et stemningsfuldt økologisk marked – BIO-Markt ved pladsen **Freyung**.

Hundertwasser-Haus

I Wien findes der mange historiske bygninger, som selvfølgelig er med til at gøre Wien til en smuk by, men der findes faktisk bygninger af nyere dato, som meget markant afviger fra den byggestil vi kender i dag. Bygninger går under betegnelsen "Hundertwasser-Haus" opkaldt efter kunstneren Friedensreich Hundertwasser. Hans grundidé - måske inspireret af Gouda - er at husene i sin form og funktion skal være en del af naturen, de opbygges i genbrugsmaterialer og er levende skulpturer.

I Kegelgasse er hele gaden opbygget efter princippet med boliger, butikker og cafeér - startende hjørnet Kegelgasse/Löwengasse. Sporvogn N

Museum med butik og café findes i KunstHaus - Untere Weissgerberstrasse 13, fra Kegelgasse, modsat Löwengasse, ca. 300 m til venstre af Untere Weissgerberstrasse.

Spanske Rideskole

Den Spanske Rideskole i Wien er det eneste sted, hvor træningen er bevaret i en pragtfuld barokmanege - "Vinterskolen". Manegen, som er en del af Hofburg komplekset, blev færdigbygget i 1735. Formålet var at uddanne unge mænd fra adelen i den højere ridekunst.

Skolen kaldes den Spanske fordi Lipizzanerhestenes forfædre var arabiske fuldblodsheste fra Spanien. Navnet Lipizzaner stammer fra byen Lipica i Slovenien, hvor hofstutteriet blev grundlagt af kejser Karl II i 1580. Hingstene kan dog føres tilbage til Kladruberracen fra stutieriet Kladrup i Böhmen, grundlagt af kejser Maximilian II.

Opvisningerne - *Vorführungen* - er meget populære, ofte med udsolgte pladser lang tid i forvejen. Hvis man ikke har bestilt billetter er der mulighed for at se morgentræningen - *Morgenarbeit*.

I bygningerne findes der ligeledes et hestemuseum og udsalgssted.

Billetter kan bestilles via Den Spanske Rideskoles hjemmeside www.srs.at

Vinområde

Efter en del vinskandaler er Østrig tilbage med meget fin kvalitet i deres vinproduktion og Wiens grønne områder tjener, udover at være afslapningsområder, som druedyrkningsarealer og gør dermed Donaumetropolen til verdens eneste storby med egen vin. I de hyggelige wienerhuse og vinbodegaer i byens udkanter sidder man midt i vingården eller under gamle træer og nyder et glas Riesling, Weissburgunder eller Veltliner sammen med typiske specialiteter, der hører til ung vin, Kümmelbraten, Schinkenfleckerln og Backhendl.

Wiens mest berømte vin-område - Grinzing nås med sporvogn 38, som starter fra Schottentor (en etage under gadeplan). I Grinzing findes der en del vinhuse og restauranter også kaldet "heuringen", hvor god mad, dejlige vine og musik er med til at skabe den rette stemning. En del spisesteder åbner dog først sidst på dagen. Fra Grinzing kører bus 38A ind i vinområdet.

Fra Wien arrangeres der også vinturer bl.a. med skib til Dürnstein med DDSG www.ddsg-blue-danube.at fra Handelskai 265, eller med Bummeltoget gennem maleriske vingårde langs Wienerwald med Vienna Scenic Tours www.heuringenexpress.at

Wiener Kaffeehaus

Man har ikke været i Wien hvis man ikke har besøgt en af Wiens berømte Kaffehuse. Priser er Citypriser og dermed ikke i den billige ende.

Café Demel: Konditori grundlagt i 1776 og dermed traditioner fra kejsertiden. Café Demel er beliggende Kohlmarkt 14 som nabo til det gamle Burgtheater på Michaelerplatz. Personalet blev ifølge traditionen rekrutteret fra et kloster i Währing og iklædt sorte uniformer med hvide flæser. Det overdådige interiør er en tilbageførsel til 1930'erne. www.demel.at

Café Bräunerhof: Gammeldags café, beliggende Stallburggasse 2 en sidegade til Habsburgergasse bag den spanske rideskole. Tjenerne kan godt vise en udsøgt uforskammethed, men det er kun med til at skabe en hyggelig og afslappet stemning. Caféen holder et stort antal aviser fra mange lande. www.braeunerhof.at

Café Central: Caféen befinder sig i Palais Ferstel bygningen på Herengasse 14. Bygningen var oprindeligt i 1878 Nationalbank og Børs for den Østrig-Ungarnske personalunion, og huser i dag en smuk butiksarkade. Café Central har gennem årene været samlingssted for kendte personligheder indenfor litteratur og politik bl.a. Kafka, von Hofmannsthal Kokoschka, Hitler, Stalin og Trotskij.

Figuren i legemstørrelse lige ved indgangen er Peter Altenberg, der ved århundredeskiftet var datidens vittigste skildrer af wienerlivet og stamgæst på caféen. www.palaisevents.at

Café Heiner (26): Dette mere end 165 år gamle café har ikke forandret sig meget siden en modernisering i 1950'erne. **Kärntner Strasse 21-23.** www.heiner.co.at

Café Tirolerhof (32): Caféen blev for godt en snes år siden ført tilbage til dets udseende fra omkring år 1900. **Führichgasse 8.**

Hotel Sacher (29): Det er på dette store hotel bag Staatsoper med dets klunketidstil, at vi i Café Sacher er meget tæt på stedet, hvor Sachertorte med flødeskum blev opfundet – dyrt sted og lidt snopet. **Philharmonikergasse 4.** www.sacher.at

Spisesteder

Det er billigere at spise på restaurant i Wien end i Danmark og det meget almindeligt i Wien at man går ud og spiser regelmæssigt, så det anbefales at bestille bord. Man starter normalt med at spise middag i Wien mellem klokken 19.30 og 21.00. Undgå de mest kendte restauranter, som ligger langs hovedgaderne i centrum – prisen er ofte højere for en ringere service og kvalitet.

Restaurant Palmehuset: Palmehuset er et enormt drivhus i jugendstil fra år 1906, beliggende mellem Hofburg og slotsparken Burggarten.. Restauranten blev indviet i 1998. Rart udested om sommeren. Åbent alle dage 10-02. prisniveau hovedret 14-25 euro. Tlf. +43 1 533 10 33. www.palmenhaus.at

Restaurant Hansen i Børsbygningen: I denne historiske bygning finder vi denne restaurant i den lidt bedre ende – prisniveau hovedret 18-21 euro. **Wipplingerstrasse 34. tlf. +43 1 532 05 42.** www.vestibuel.at

Restaurant Livingstone: Denne restaurant midt i det historiske Wien serverer mad inspireret fra Amerika, Asien og Afrika og er man til Kobe-Beef, så er muligheden her. Prisniveauet afspejler kvaliteten – prisniveau hovedret 16-25 euro dog højere for særlige retter, og der betales for tilbehør. **Zelinkagasse 4. tlf. +43 1 533 33 93 12.** www.livingstone.at

Griechenbeisl: En af Wiens ældste restauranter fra 1447. Her kommer såvel artister som politikere og historiske personer som Beethoven, Schubert og Mark Twain er kommet dette sted. Deres og mange andres autografer findes på væggene i et af rummene. Priserne er ikke i den billige ende – prisniveau hovedret 17-28 euro og der betales for tilbehør. **Fleischmarkt 11. tlf. +43 1 533 1977** www.griechenbeisl.at

Zum Finsteren Stern: Hvis ellers det lykkes at finde døren til den godt gemte restaurant, så kan man være sikker på en vellykket aften. Der laves god storbymad i de høje, gamle hvælvinger, som er sat i stand til et virkeligt hyggeligt kælderrum, hvor flinke tjenere pusler om gæsterne. Søndag lukket. Prisniveauet er over middel. Schulhof 8 ved Parisergasse. Tlf +43 1 535 21 00

Historiske spisesteder og rimelige priser

Café Central: Caféen er også spisested med hyggepianist om aftenen. Fornuftig prisniveau – prisniveau hovedret 13-20 euro. **Herrengasse 14. tlf. +43 1 533 37 63 61.** www.palaisevents.at

Café Frauenthuber: En af Wiens ældste caféer fra 1824. Her var Beethoven stamgæst. Buede lofts-hvælvinger, skønne stole, gode kager og et bredt spisekort og særlig lunch retter til yderst rimelige priser – prisniveau hovedret 8-17 euro. Åbent alle dage 10-24. **Himmelfortgasse 6. tlf. +43 1 5125353.** www.cafe-frauenthuber.at

Café Hawelka: Legendarisk café som er mødested for kunstnere og kulturinteresserede. Caféen er fortsat i familiens eje, og den mere en 80 årige Leopold Hawelka har stadig sin daglige gang i caféen. Åbent 10-02, tirsdag lukket. **Dorotheergasse 6. tlf. +43 1 512 82 30.** www.hawelka.at

Pürstner: Gennem tre generationer har familien Pürstner drevet dette hyggelige wiener-restaurant. Der serveres store portioner til rimelige priser – prisniveau hovedret 10-22 euro. **Riemergasse 10. tlf. +43 1 512 63 57.**

Zu den drei Buchtein. Fantastisk østrigsk og bøhmisk køkken med hyggelig atmosfære, lukket søndag. Rimelige priser – prisniveau hovedret 9-15 euro. **Wehrgasse 9. tlf. +43 1 587 83 65.**

Figlmüller: Siger man Wien, så siger man også wienerschnitzel. Dette sted har serveret wienerschnitzel i snart 100 år, og størrelsen er der ikke noget at klage over. Prisniveauet for hovedret 11-17 euro samt betaling for tilbehør. Åbent alle dage 12-24 på adressen **Bäckerstrasse 6. tlf. +43 1 512 17 60 og 11-22.30 på adressen Wollzeile 5. tlf. +43 1 512 61 77.** www.figlmueLLer.at

Heuriger Esterhazykeller: 2 etager under gadeplan finder vi denne historiske stadt heuriger fra 1683. Stort wienerbuffet og vine fra slottet Esterhazy i Eisenstadt. Særlige lunch menu. Plads til større grupper prisniveau 14-18 euro. **Haarhof 1. tlf. +43 1 5333482.** www.esterhazykeller.at

Gulaschmuseum: Dette sted er kendt som den eneste restaurant i verden for gulaschspecialiteter. På menuen findes der 15 forskellige varianter baseret på alt lige fra ko-mave til chokolade. Prisniveauet er fornuftig – hovedret 9-15 euro. **Schulerstrasse 20. tlf. +43 1 512 1017** www.gulasch.at

Øl og spisested

Fischerbräu: Dette Wiener Gasthof-Brauerei server solid bondekost og dertil egen ølproduktion og til yderst fornuftige priser – prisniveau hovedret 6-13 euro. Altid god stemning og masser af folk. Hyggelig udendørs sted om sommeren. **Billrothstrasse 17 – sporvogn 38 eller 37. tlf. +43 1 369 59 49.** www.fischerbraeu.at

Bermuda Bräu: Her finder vi et lille lokal bryggeri med restaurant , pub og brænderi. God mad til meget fornuftige priser – prisniveau hovedret 10-14 euro. **Rabensteg 6. tlf. +43 1 532 28 14.**
www.bermuda-braeu.at

Siebenstern Bräu: Her brygger man sit eget øl i et meget hjemlig og hyggelig atmosfære. God mad og store portioner. Særlige lunch retter til 5-6 euro mellem 11-16. Prisniveau hovedret 7-16 euro. Særlige menuer for større grupper 14 euro eller 25 euro. **Siebensterngasse 19. tlf. +43 1 523 86 97.**
www.7stern.at

Gösser Bierklinik: En velkendt adresse for ølnydere i Indre by. I mere end 300 år har der været Gasthaus på dette sted. Særlige lunch menu 7-9 euro mellem 11.30-14.30. Prisniveau hovedret 9-18 euro. Særlige menuer for større grupper. Lukket søndag. **Steindlgasse 4. tlf. +43 1 533 75 98 12.**
www.goesser-bierklinik.at

Salm Bräu: Dette klosterbryggeri, brænderi og restaurant blev etableret i 1993 i mere end 400 år gamle bygninger. Øllet eksporteres til flere lande. Hyggeligt sted med god øl og udendørs servering. Prisniveauet er lidt højere end de øvrige ølsteder. **Rennweg 8 ved Belvedere garten, sporvogn 71. tlf. +43 1 799 599 2.** www.salmbraeu.com

Heuriger i Grinzing

Sporvogn 38 fra Schottentor til endestationen

Heuriger Reinprecht: I dette tidligere kloster finder vi weingut Reinprecht, som serverer typisk wienernmad og dertil egen produceret vin. Åben alle dage 15.30-24. **Cobenzlgasse 22, Grinzing.** Stedet finder vi overfor Grinzing kirke. **Tlf. +43 1 320 14710.** www.heuriger-reinprecht.at

Alter Bach-Hengl: Familiedrevet weingut, som har produceret vin gennem mange hundrede år, hvor en del har vundet medaljer. Åben alle dage med servering i haven om sommeren. Serverer både varmt og koldt buffet. **Sandgasse 7-9, Grinzing. Tlf. +43 1 3202439.** www.bach-hengl.at

Feuerwehr Wagner: Familien Wagner har i mere end 300 år drevet weingut fra dette sted, lille hyggelig gårdhave. Stedet er måske ikke så turistpræget. Åbent alle dage 16-24. **Grinzingstrasse 53. tlf. +43 1 3202442.** www.feuerwehrwagner.at

Zum Martin Sepp: Familieejet weingut gennem 6 generationer. Gode anmeldelser god mad og vin. Åbent alle dage 11.30-22.30. **Cobenzlgasse 34. tlf. +43 1 320 32 33.** www.zummartinsepp.at